

NATUR | 22-10-2026 10:07

Levende hegn er andet end læ

Ny forskning viser, at levende hegn skaber levesteder for fugle og bestøvende insekter, og at vegetationen langs hegnene har stor betydning for biodiversiteten. Det understreger vigtigheden af at tænke naturhensyn ind i plejen af landbrugets hegn.

Levende hegn skal vedligeholdes, men de er samtidig vigtige levesteder for fugle og bestøvende insekter. Forskning fra Aarhus Universitet viser, at både hegnene og vegetationen langs dem har stor betydning for biodiversiteten i landbrugslandet. Det er værd at have med i overvejelserne, når hegnene klippes. Arkivfoto: Henning K. Andersen

Henning K. Andersen

Effektivt Landbrug på Google

LYT TIL ARTIKLEN · 5 MIN
Hele artiklen læst op

Oplæsningen af artiklen er fremstillet ved hjælp af kunstig intelligens. Artiklens indhold er skrevet af redaktionen.

Der er god grund til at passe på landbrugets levende hegn. De fungerer nemlig som vigtige levesteder for både fugle, insekter og organismer i jorden.

Det viser foreløbige resultater fra forskningsprojektet Beat, hvor forskere fra Aarhus Universitet undersøger, hvordan levende hegn påvirker biodiversiteten og en række økosystemfunktioner i landbrugslandskabet. Det oplyser Innovationscenter for Økologiske Landbrug i en meddelelse.

Undersøgelserne foregår ved Gram Slot, hvor forskerne blandt andet har registreret bestøvende insekter i forskellige afstande fra de levende hegn. Resultaterne viser en markant forskel. Blot 2 meter fra hegnet er der registreret 40 procent flere bestøvende insekter end 50 meter fra hegnet.

Vegetationen er vigtig

Det er imidlertid ikke kun træerne og buskene i de levende hegn, der har betydning for insektlivet. Forskerne har registreret flest bestøvende insekter de steder, hvor urtevegetationen ved hegnet er mest varieret.

Det peger på, at vegetationen langs hegnets bund spiller en væsentlig rolle for, hvor mange insekter hegnet kan understøtte.

Resultaterne er dermed interessante i forhold til plejen af levende hegn. Hvor hegnene traditionelt kan være blevet betragtet som bevoksninger, der skal holdes inden for bestemte rammer, peger undersøgelserne på, at også vegetationen under og langs hegnene bør indgå i overvejelserne om vedligeholdelsen.

En varieret urtevegetation kan være med til at skabe bedre betingelser for bestøvende insekter, som potentielt også kan komme landbrugets afgrøder til gavn.

Ved Gram Slot undersøger forskere fra Aarhus Universitet, hvordan levende hegn påvirker biodiversiteten i landbruget. De foreløbige resultater viser blandt andet, at der er registreret 40 procent flere bestøvende insekter to meter fra hegnene end 50 meter fra. Arkivfoto

Fuglene bruger hegnene som base

Også fuglelivet nyder godt af de levende hegn. Forskerne har registreret, at en stor del af fuglearterne i undersøgelsen udelukkende opholdt sig i hegnene. Færre arter blev observeret både i hegnene og på markerne, mens kun få arter blev registreret udelukkende på markerne.

Særligt om efteråret var der mange fugle i hegnene, hvor de kunne finde føde. Hegnene fungerer samtidig som skjulesteder og giver læ. Herfra kan fuglene bevæge sig ud på markerne for at søge føde.

Flere af de registrerede fuglearter er desuden kendt for at æde insekter, der kan optræde som skadedyr i landbrugets afgrøder om sommeren. Dermed kan de levende hegn potentielt bidrage til en naturlig regulering af skadedyr.

Resultaterne understreger betydningen af at bevare uforstyrrede levesteder i og omkring markerne.

I forbindelse med hegnsklipning og anden vedligeholdelse er det derfor relevant at være opmærksom på, at hegnene ikke alene er en fysisk afgrænsning, men også fungerer som opholds- og fødesteder for fugle året rundt.

Træer og buske i skovlandbruget kan skabe vigtige levesteder for fugle og bestøvende insekter. Foreløbige forskningsresultater fra projektet BEAT viser, at levende hegn kan styrke biodiversiteten i landbrugslandskabet, og at vegetationen langs hegnene spiller en væsentlig rolle. Arkivfoto

Hegnene skaber stabilitet under jorden

De levende hegn har også betydning for livet under jordoverfladen. I Beat-projektet har forskerne undersøgt forekomsten af regnorme og arbuskulære mykorrhizasvampe, som indgår i samspillet mellem planter og jordbund.

Resultaterne viser, at forholdene afhænger af både afgrøder og jordbearbejdning. Det første år blev der dyrket tredjeårs kløvergræs på forsøgsarealet. Her var forekomsten af både regnorme og mykorrhizasvampe større i marken end i hegnet.

Året efter blev der dyrket kartofler, og billedet ændrede sig. Nu var der flere regnorme og mykorrhizasvampe i hegnene end i marken. Det tyder ifølge forskerne på, at de levende hegn kan fungere som stabile tilflugtssteder for jordbundens organismer, når dyrkningen medfører forstyrrelser i marken.

Hegnspleje bør ses i sammenhæng med markdriften

Samlet viser de foreløbige resultater, at levende hegn kan have stor betydning for biodiversiteten i landbrugslandet. Desuden peger undersøgelserne også på, at det ikke er tilstrækkeligt alene at have træer og buske stående langs markerne.

Hvis hegnene skal bidrage til blandt andet bestøvning, naturlig skadedyrsregulering og bedre jordsundhed, er det vigtigt at se hegn, bundvegetation og markdrift som dele af et samlet system.

Det gør resultaterne relevante i diskussionen om, hvordan levende hegn skal vedligeholdes.

Forskningsprojektet giver endnu ikke konkrete svar på, hvor ofte hegnene bør klippes, eller hvordan en bestemt klippemetode påvirker biodiversiteten. Men undersøgelserne dokumenterer, at både hegnene og vegetationen omkring dem rummer naturværdier, som det er relevant at tage hensyn til, når hegnene plejes.

LÆS OGSÅ

- Er hegnsordningen helt i hegnet?

Beat

Forskningsprojektet Beat – Biodiversitet og økosystemfunktioner i skovlandbrugssystemer – undersøger, hvordan levende hegn påvirker blandt andet bestøvende insekter, fugle, regnorme, kulstofbinding og jordsundhed.

Ved Gram Slot undersøger forskere fra Aarhus Universitet forholdene i henholdsvis 0, 2, 5 og 50 meters afstand fra levende hegn.

Projektet er en del af Organic RDD-programmet, der koordineres af ICROFS i samarbejde med Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP), og er støttet af Fonden for Økologisk Landbrug.

Kilde: Innovationscenter for Økologisk Landbrug, foreløbige resultater fra BEAT-projektet

Natur

Få aktuelle nyheder i indbakken

Indtast mailadresse

Tilmeld

Ved tilmelding af nyhedsbrevet accepterer du L-Mediehus A/S privatlivspolitik. Læs den her.

Vil du have Effektivt Landbrug øverst, når du søger?

Gør os til din foretrukne kilde i Google. Så prioriterer Google vores artikler, når du søger på landbrugsstof – både i Tophistorier og i AI-oversigter.

Effektivt Landbrug på Google

Åbner Googles indstillinger i ny fane. Du kan altid fjerne os igen.

LÆS OGSÅ